

облігації); інтегрувати ESG в ERP (SAP); проводити щорічний обмежений аудит або огляд.

Запропонована концептуальна модель комплаєнсу ESG забезпечує системну інтеграцію ESRS/SDGs у корпоративне управління України, сприяючи сталому економічному зростанню через SDG 12 та 13. Емпіричний аналіз підтверджує ефективність: компанії з повним Score 1–3 моніторингом досягають +12% ROI та доступу до зеленого фінансування.

Література

1. SmartSolutions. ESG регулювання в Україні та вимоги ESRS. Вісник корпоративного права. 2025. Вип. 3. С. 112-125.
2. Філіппов В. Ю. Концептуальні підходи та модель системно-інтегрованого сталого розвитку. Економіка та держава. 2020. № 1. С. 72-80.
3. Шевцова О. В. Комплаєнс і культура доброчесності у внутрішньому аудиті. Актуальні проблеми економіки. 2025. Вип. 2. С. 34-42.
4. BCG Ukraine. Стратегія економічного зростання України до 2040 року. Економічний вісник. 2025. Вип. 15. С. 8-25.
5. Sayenko Kharenko. Концепція сталого розвитку та ESG в українському регуляторному полі. Юридичний вісник. 2025. № 1. С. 67-75.
6. Мінфін України. Методичні рекомендації з ESG-звітності № 982. Бухгалтерський облік та аудит. 2024. Вип. 10. С. 23-30.
7. Національний банк України. Дорожня карта сталого фінансування 2021-2025. Фінансовий вісник НБУ. 2025. № 4. С. 56-64.

УДК 339.9:336.71:004.8

Мельник Л.С., к.е.н., доцент,
Зайцева С.С., здобувачка вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сучасна цифровізація процедур фінансового моніторингу виступає фундаментальним каталізатором нової хвилі економічної глобалізації. Інтеграція систем штучного інтелекту (ШІ) дозволяє фінансовим інституціям здійснювати валідацію транскордонних платежів з експоненціально вищою швидкістю, що мінімізує інституційні бар'єри в міжнародній торгівлі. Застосування алгоритмів

машинного навчання для описативного та предиктивного аналізу великих масивів даних забезпечує ідентифікацію латентних схем легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. Ці механізми стають критично важливими в умовах фрагментації національних юрисдикцій, оскільки дозволяють нівелювати прогалини в регуляторному нагляді на глобальному рівні.

Традиційна архітектура глобалізації тривалий час стикалася з проблемою асиметрії інформації між розвиненими ринками та країнами з перехідною економікою. Впровадження ШІ-технологій сприяє формуванню уніфікованих стандартів прозорості через автоматизовану верифікацію кінцевих бенефіціарних власників та безперервний моніторинг публічно значущих осіб (PEPs). Такий підхід суттєво знижує комплаєнс-ризики для іноземних інвесторів, стимулюючи подальшу конвергенцію капіталів та поглиблення економічної інтеграції. Водночас виникає загроза становлення «цифрового протекціонізму»: держави, позбавлені ресурсів для розробки високовартісних систем цифрового нагляду, ризикують бути маргіналізованими або повністю відрізненими від світових кореспондентських банківських мереж, що провокує небажану деінтеграцію світової економіки на «технологічно прозорі» та «сірі» зони.

Ефективність використання нейромереж у сфері фінансового моніторингу супроводжується проблемою «пояснюваності» (explainability) алгоритмічних рішень. Непрозорість процесів прийняття рішень ШІ, що призводить до блокування легітимних транскордонних транзакцій без чіткої аргументації, здатна індукувати міжнародні торгові конфлікти. Відповідно до положень EU AI Act 2024 року, фінансові системи на основі ШІ класифікуються як об'єкти високого ризику, що потребують суворої сертифікації. Це безпосередньо впливає на динаміку експорту фінансових послуг та змушує регуляторів балансувати між автоматизацією та принципом «Human-in-the-loop» задля забезпечення справедливості у міжнародних економічних відносинах та запобігання «алгоритмічним галюцинаціям» моделей.

Аналіз економічної ефективності свідчить, що автоматизація здатна скоротити витрати на транскордонний комплаєнс на 30–50%, формуючи фундамент «глобальної довіри» та сприяючи гармонізації вимог FATF через спільні технологічні стандарти (API). Проте наявність алгоритмічної упередженості та ризику кіберзагроз створюють підґрунтя для регуляторного арбітражу, де капітал переміщується до юрисдикцій із менш суворим цифровим надглядом. Перехід до поведінкового аналізу та використання генеративного ШІ для створення синтетичних навчальних даних дозволяє виявляти новітні методи фінансових злочинів без порушення конфіденційності, що зміцнює цілісність

світової фінансової системи, проте одночасно веде до концентрації фінансової влади в межах провідних технологічних центрів.

На поточному інноваційному етапі трансформація світових фінансів вимагає не лише технічного впровадження інтелектуальних систем, а й розробки уніфікованої міжнародної правової бази. Така база має гарантувати прозорість алгоритмів, запобігати алгоритмічній ізоляції окремих економік та нівелювати технологічний розрив між учасниками глобального ринку. Лише за умови гармонізації етичних та юридичних аспектів використання ШІ можливе створення цілісного, безпечного та інклюзивного глобального фінансового простору, де цифровізація слугуватиме інструментом сталого розвитку, а не фактором нової економічної фрагментації.

Література

1. Європейський регламент щодо штучного інтелекту (EU AI Act). Про встановлення гармонізованих правил щодо штучного інтелекту (Акт про штучний інтелект) та внесення змін до певних законодавчих актів Союзу : Регламент (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 черв. 2024 р. *Офіційний вісник Європейського Союзу*. 2024. L series. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>
2. Звіт FATF щодо використання нових технологій у сфері ПОД/ФТ. Opportunities and Challenges of New Technologies for AML/CFT : report. *Financial Action Task Force (FATF)*. Paris : FATF, 2024. 84 p. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Digitaltransformation/Opportunities-challenges-new-technologies-for-aml-cft.html>
3. World Bank Group. (2025). Global Financial Development Report: Financial Technology in the Post-Pandemic Era. [Аналітична доповідь]. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/gfdr>
4. European Parliament. (2024). Artificial Intelligence Act: EU AI Act Regulation (EU) 2024/1689. [Законодавчий акт]. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>
5. Bank for International Settlements (BIS). (2024). Artificial intelligence in central banking and financial supervision (SupTech). BIS Bulletin No. 89. URL: <https://www.bis.org/annualeconomicreports/index.htm?m=157>